

Obsah

Předmluva (B. Švestka)	9
Pracovní lékařství — jeho vymezení a úkoly (B. Švestka, J. Gebhart)	11
Definice oboru	11
Cíl oboru	11
Náplň oboru	11
Dosavadní vývoj a současný stav oboru	16
Mentální hygiena a psychologie práce (J. Gebhart)	18
Práce a vývoj psychiky	18
Vztah k práci	19
Pracovní postoje	20
Uspokojení z práce	20
Pracovní skupina	21
Skupina a její význam pro život a práci člověka	21
Vedoucí pracovník	23
Zvláštní společenské skupiny	24
Adaptace k práci a k pracovní situaci	24
Selhání z hlediska jedince	26
Výběr a rozmisťování pracovníků	27
Metody užívané v mentální hygieně práce (L. Nesvadbová)	28
Vlastní psychologický rozbor některé části či složky činnosti	28
Fysiologie práce (A. Zelený, A. Prošková)	31
Odezva organismu na práci a prostředí	31
Funkční zdatnost	32
Výkonnost	33
Pracovní zatížení	33
Tělesná práce	34
Práce vyžadující přesnou svalovou koordinaci	40
Smyslová práce	42
Duševní práce	43
Únava	44
Režim práce a odpočinku	45
Člověk a pracovní místo	48
Závislost pracovní činnosti na technologickém toku	50
Úpravy pracovních nástrojů a nářadí	51
Mikroklima (M. Jokl)	52
Tepelně vlhkostní mikroklima	52
Chemická termoregulace	53
Fysikální termoregulace	54
Mechanická termoregulace	55
Adaptace na exponující klima	57
Komplexní systém hodnocení tepelně vlhkostního mikroklimatu	57
Zajištění tepelné pohody (L. Oppl)	63
Vytápění	63
Větrání	65
Klimatisace	66
Průmyslová toxikologie (Z. Bardoděj, Z. Čábelková)	68
Předmět a náplň průmyslové toxikologie	68
Definice jedu a účinek látky	68
Definice jedu	68
Účinek látky	69
Nebezpečnost látky	69
Pracovní riziko	69
Látka a účinek	69

Exposice	70
Interakce, vstřebávání, biotransformace a vylučování	70
Organismus a účinek	72
Orientační odhad účinku chemických škodlivin	72
Chemická klasifikace látek a některé jejich účinky	73
Pokusy na zvířatech	75
Nejvyšší přípustné koncentrace škodlivin v ovzduší (NPK)	76
Biologické limity	79
Odpadní škodlivé látky a exhalace z chemického průmyslu	81
Průmyslový prach a aerosoly (A. Nauš)	82
Průmyslový prach	82
Účinek prachu na organismus	83
Kapalné aerosoly	85
Hodnocení rizika prашných pracovišť	86
Možnosti ochrany před průmyslovým prachem a aerosoly	87
Ionisující záření (F. Hůzl, A. Nauš, J. Sýkora)	89
Radioaktivní zářiče	89
Přirozené zdroje ionisujícího záření	90
Umělé zdroje ionisujícího záření	90
Risiko ionisujícího záření	91
Základní pojmy a veličiny	92
Fyzikální jednotky záření	92
Biologické jednotky záření	93
Působení ionisujícího záření na člověka	95
Studium kinetiky radionuklidů v organismu	96
Biologické účinky záření na živou hmotu	96
První pomoc při kontaminaci radioaktivní látkou	97
Prevence onemocnění ze záření	98
Elektromagnetické pole (K. Svábová)	101
Základní pojmy a veličiny	101
Zdroje elektromagnetického vlnění	102
Hodnocení rizika elektromagnetického pole	102
Možnosti ochrany před účinky elektromagnetického pole	102
Průmyslové osvětlení (K. Svábová)	105
Základní pojmy a veličiny	106
Zdroje osvětlení	106
Charakteristika jednotlivých typů osvětlení podle vzájemné polohy svítidla a pracovního předmětu	110
Sdružené osvětlení	111
Oslnění	112
Bezokenní haly	112
Měření osvětlení	112
Ultrafialové a infračervené žiarenie (M. Nosál)	114
Ultrafialové žiarenie	114
Infračervené žiarenie	115
Průmyslový hluk (M. Kneidlová)	116
Základní pojmy a veličiny	116
Povaha hluku	117
Měření a hodnocení hluku na pracovištích	119
Adaptace a únava sluchu	120
Ochrana proti hluku	121
Vibrace a otřesy v průmyslu (F. Hůzl, M. Menčík)	122
Základní pojmy a veličiny	122
Měření vibrací	125
Způsob přenosu otřesů a vibrací na člověka	125
Zdroje vibrací a otřesů	126
Ochrana zdraví před nepříznivými účinky vibrací	126
Profesionální patologie (B. Švestka, A. Nauš)	127
Nemoci z povolání	128
Seznam nemocí z povolání	129
Pracovní úrazy	131
Odškodňování nemocí z povolání a pracovních úrazů	132
Riziková pracoviště	133
Vstupní, periodické a výstupní prohlídky	133
Pracovní anamnesa	134

Přehled nemocí z povolání	136
Onemocnění z olova a jeho slitin a sloučenin (B. Švestka)	136
Onemocnění z fosforu a jeho sloučenin (F. Hůzl)	139
Onemocnění z fluoru a jeho sloučenin (M. Menčík)	142
Onemocnění z rtuti a jejích amalgámů a sloučenin (A. David)	143
Onemocnění z arsenu a jeho sloučenin (A. David)	145
Onemocnění z manganu a jeho sloučenin (A. David)	146
Onemocnění z kadmia a jeho sloučenin (A. David)	147
Onemocnění z vanadia a jeho sloučenin (A. David)	147
Onemocnění z chromu a jeho sloučenin (B. Švestka)	148
Onemocnění ze sirouhlíku (A. David)	149
Onemocnění ze sirovodíku (A. David)	150
Ochorenie z kyslíčnika uhoľnatého (M. Nosál)	151
Ochorenie z kyanových zlúčenin (M. Nosál)	154
Onemocnění z benzenu a jeho homologů (A. David)	155
Ochorenie z nitro- a aminozlúčenin benzénu alebo jeho homologov a odvodenín (M. Nosál)	157
Onemocnění z halogenisovaných uhlovodíků (Z. Bardoděj, Z. Čábelková)	161
Onemocnění z dusičných esterů glycerinu a dusičných esterů jiných látek mastné řady (M. Menčík)	164
Onemocnění z látek bojových (F. Hůzl, J. Janková)	166
Onemocnění z ionisujících záření a ze záření s obdobným biologickým účinkem (F. Hůzl)	171
Onemocnění z elektromagnetického záření (K. Švábová)	175
Onemocnění kožní rakovinou způsobenou škodlivinami vyvolávajícími rakovinu (B. Švestka)	177
Kožní nemoci z povolání (A. Nauš)	179
Onemocnění rakovinou plic z radioaktivních látek (M. Menčík)	182
Onemocnění přenosnými a parazitárními nemocemi (A. Nauš)	182
Tropické choroby přenosné a parazitární (J. Gebhart)	186
Nemoci přenosné ze zvířat na lidi buď přímo, nebo prostřednictvím přenašečů (M. Barbořík)	187
Onemocnění vyvolané prací ve stlačeném vzduchu (M. Kneidlová)	191
Onemocnění kostí, kloubů, svalů, cév a nervů končetin způsobené při práci s vibraujícími nástroji a zařízeními (F. Hůzl, M. Menčík)	192
Ochorenie kostí, klbov, šliach a nervov končatin od dlhého, nadmerného, jednostranného zaťaženia (M. Nosál)	195
Onemocnění nervu loketního z mechanických vlivů (M. Menčík)	198
Onemocnění dolních dýchacích cest a plic způsobené hliníkovým prachem a prachem z hliníkových slitin (zaprášení plic hliníkem – fibrosa plic) (M. Barbořík)	200
Onemocnění dolních dýchacích cest a plic z berylia a jeho sloučenin (M. Barbořík)	206
Onemocnění plic z prachu (J. Vyskočil)	201
Onemocnění zaprášením plic prachem obsahujícím kyslíčník křemičitý. Silikosa (silikotuberkulosa) plic (J. Vyskočil)	202
Pneumokoniosa uhlokopů (J. Vyskočil)	205
Onemocnění zaprášením plic asbestovým prachem (asbestosa) (J. Vyskočil)	206
Onemocnění při výrobě tvrdokovů (M. Barbořík)	207
Onemocnění dolních dýchacích cest a plic škodlivými účinky Thomasovy moučky (B. Švestka)	208
Asthma bronchiale (M. Menčík)	209
Onemocnění hluchotou nebo těžkou nedoslýchavostí způsobenou hlukem (M. Kneidlová)	211
Onemocnění šedým zákalem (J. Vyskočil)	213
Onemocnění nystagmem (J. Vyskočil)	213
Rozedma plic foukačů skla a hudebníků na dechové nástroje (J. Vyskočil)	214
Těžká hyperkinetická dysfonie a fonastenie (A. Nauš)	214
Zvráanie (B. Gomboš)	216
Plastické hmoty (B. Gomboš, Š. Lukács)	218
Polykondenzáty	219
Polyméry	220
Začleňování pracovníků se změnou pracovní schopností do pracovního procesu (L. Nesvadbová)	222
Pracovní schopnost, pracovní potenciál	222

Pracovníci se změněnou pracovní schopností	223
Pracovní zařazení — součást rehabilitace	223
Hygienický dozor v hygieně práce	225
Preventivní hygienický dozor v hygieně práce (B. Švestka, V. Kodat)	225
Běžný hygienický dozor v hygieně práce (B. Švestka)	223
Metodika hygienického průzkumu průmyslového závodu	223
Hygienický průzkum průmyslového závodu	230
Zdravotní charakteristika povolání	232
Laboratorní vyšetření	235
Správní činnost v hygienickém dozoru	236
Doplňková literatura k dalšímu studiu	238
Monografie a příručky	238
Časopisy	238
Rejstřík	239